

Predragi, naj Jezus varuje moje hčere in sinove!

1. V preteklih mesecih sem skladno s smernicami splošnega kongresa pogosto govoril o svobodi. Sedaj bi želel, da se na teh straneh spomnimo na nekatere poteze tega velikega božjega darú, pri čemer sledimo nauku svetega Jožefmarija, ki je bil vse življenje zaljubljen v svobodo. »Ne bom se naveličal ponavljati, otroci moji,« je nekoč zapisal, »da je ena izmed najočitnejših značilnosti duhá Opus Dei njegova ljubezen do svobode in razumevanja.«¹ Ob ponovnem branju in premišljevanju njegovih besed bodimo zelo hvaležni Bogu. Tako bomo tudi lažje pripomogli k temu, da bi več duš doseglo »svobodo slave božjih otrok« (Rim 8,21).

Strast do svobode, zahteva po njej s strani ljudi in narodov, je pozitivno znamenje našega časa. Priznati svobodo vsake ženske in vsakega moškega pomeni priznati, da so osebe: gospodarji svojih lastnih dejanj in odgovorni zanje, ter zmožni usmerjati svoje življenje. Četudi svoboda vedno ne vodi do najboljšega razvitja vsakega posameznika, ne bomo nikdar mogli pretiravati glede njene pomembnosti, kajti, če ne bi bili svobodni, ne bi mogli ljubiti.

Vendar je žalostno, da marsikje vlada veliko nepoznavanje tega, kaj resnično je svoboda. Pogosto se zahteva iluzorna svoboda brez omejitev, kot poslednji cilj napredka, medtem ko je nemalokrat žal opaziti tudi veliko zatiranja in navideznih oblik svobode, ki so v resnici verige, ki usužnjujejo. Svoboda, ki se prej ali kasneje izkaže za prazno. »Nekateri se imajo za svobodne, če hodijo po svojih poteh proč od Boga. A ne opazijo, da pri tem eksistencialno obubožajo, da so brez varstva, brez doma, v katerega se vedno lahko vrnejo. Prenehajo biti romarji, blodijo, vedno krožijo okoli sebe, ne da bi kdaj prišli na cilj.«²

Poklicani k svobodi

2. Bili smo »poklicani k svobodi« (Gal 5,13). Stvarjenje sámo je odraz božje svobode. V besedilih Prve Mojzesove knjige je moč razbrati ustvarjajočo božjo ljubezen, njegovo veselje ob tem, ko svetu posreduje svojo dobroto, svojo lepoto (prim. 1 Mz 1,31), in človeku svojo svobodo (prim. 1 Mz 1,26-29).

---

¹ Sv. Jožefmarija, *Pismo 31. 5. 1954*, št. 22.

² Frančišek, Ap. spod. *Evangelii gaudium*, 24. 11. 2013, št. 170.

S tem, ko je vsakega od nas poklical v življenje, nas je Bog napravil zmožne izbrati in hoteti dobro ter z ljubeznijo odgovoriti na njegovo Ljubezen. Kljub temu pa je zaradi naše omejenosti ustvarjenih bitij možno tudi to, da se od Boga oddaljimo. »To je skrivnost božje Modrosti, ki je ob stvarjenju človeka *po svoji podobi in sličnosti* (prim. 1 Mz 1,26) hotela sprejeti vzvišeno *tveganje* človeške svobode.«³

To tveganje je že v začetku zgodovine dejansko privedlo do zavrnitve božje ljubezni z izvirnim grehom. Tako je oslabela sila človeške svobode v smeri dobrega in volja je postala nekako nagnjena h grehu. Osebnih grehi potem svobodo še bolj oslabijo, in zato greh vedno, v večji ali manjši meri, predstavlja sužnost (prim. Rim 6,17.20). Kljub temu pa »je človek še naprej vedno svoboden.«⁴ Čeprav je »njegova svoboda vedno tudi krhka«⁵, se ohranja kot nekakšna temeljna dobrina vsake človeške osebe, ki jo je potrebno varovati. Bog jo prvi spoštuje in ljubi, saj »noče sužnjeve, ampak otroke«.⁶

3. »Kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost« (Rim 5,20). Z milostjo vznikne nova in višja svoboda, za katero »nas je [Kristus] osvobodil« (Gal 5,1). Gospod nas osvobaja greha preko svojih besed in svojih dejanj: prav vsa imajo zveličavno moč. Zaradi tega je »v vseh skrivnostih naše katoliške vere navzoča ta pesem svobodi.«⁷ Pogosto vas spominjam na potrebo po tem, da se v središču našega življenja nahaja Jezus Kristus. Da bi odkrili globlji pomen svobode, moramo zreti Njega. Osupli smo spricho svobode tega Boga, ki se iz čiste ljubezni odloči izničiti samega sebe, tako da nase vzame telo, kakršno je naše. Svoboda, ki se pred nami razprostira v njegovem bivanju na zemlji vse do daritve na križu: »[Jaz] dam svoje življenje, da ga spet prejmem. Nihče mi ga ne jemlje, ampak ga dajem sam od sebe« (Jn 10,17-18). V zgodovini človeštva ni bilo nobenega tako globoko svobodnega dejanja, kot je Gospodovo darovanje na križu: On »se v smrt izroči s polno svobodo ljubezni.«⁸

Janezov evangelij pripoveduje o Gospodovem pogovoru z nekaterimi, ki so verovali vanj. V Jezusovih besedah silovito odmeva obljuba: »*Veritas liberabit vos*, resnica vas bo osvobodila« (Jn 8,32). »Katera je ta resnica,« se je spraševal sv. Jožefmarija, »ki v vsem našem življenju začenja in končuje pot svobode? Povzel vam jo bom z veseljem in gotovostjo, ki prihajata iz odnosa med Bogom in njegovimi ustvarjenimi bitji: zavedanje, da smo izšli iz božjih rok, da smo predmet posebne ljubezni presvete Trojice, da smo otroci tako velikega Očeta. Prosim mojega Gospoda, da bi se hoteli tega zavedati, dan za dnem okušati to resnico: tako bomo ravnali kot svobodni ljudje.«⁹

4. Zaradi našega božjega otroštva se naša svoboda lahko razmahne z vso močjo, katero ji daje Bog. Svobodni nismo takrat, ko se osamosvojimo od Očetove hiše, marveč takrat, ko se oklenemo svojega položaja kot sinovi in hčere. »Kdor ne ve, da je božji otrok, ne pozna najgloblje resnice o sebi;«¹⁰ živi s hrbtom obrnjen proti samemu sebi, v navzkrižju s samim seboj. Kako osvobajajoče je torej zavedanje, da nas Bog ljubi; kako osvobajajoče je odpuščanje Boga, ki nam omogoča, da se vračamo k samim sebi in na naš resnični dom (prim. Lk 15,17-24). Končno tudi z odpuščanjem drugim izkušamo to osvoboditev.

---

³ Sv. Jožefmarija, *Pismo 24. 10. 1965*, št. 3.

⁴ Benedikt XVI., *Okr. Spe salvi*, 30. 11. 2007, št. 24.

⁵ *Prav tam*.

⁶ Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, št. 129.

⁷ Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 25.

⁸ Sv. Jožefmarija, *Križev pot*, 10. postaja.

⁹ *Božji prijatelji*, št. 26.

¹⁰ *Prav tam*.

Vera v božjo ljubezen do vsakogar izmed nas (prim. 1 Jn 4,16) nas vodi, da se odzovemo iz ljubezni. Mi lahko ljubimo, ker nas je On prvi ljubil (prim. 1 Jn 4,10). Zavedanje, da se neskončna božja ljubezen nahaja ne le v izvoru našega obstoja, ampak v vsakem trenutku, ker je On bliže nam kot pa mi sami sebi¹¹, nas navdaja z gotovostjo. Če vemo, da nas Bog pričakuje v vsakem človeku (prim. Mt 25,40) in da hoče tudi po nas postati navzoč v njihovem življenju, nas to spodbuja, da velikodušno razdajamo, kar smo prejeli. V našem življenju pa, hčere in sinovi moji, smo prejeli in prejemamo veliko ljubezni. Razdajanje le-te Bogu in drugim je za svobodo najznačilnejše dejanje. Ljubezen *uresničuje* svobodo, jo odrešuje: omogoča ji srečanje z njenim izvorom in z njenim ciljem v božji Ljubezni. »Svoboda dobi svoj pravi smisel, ko se uporablja v službi odrešujoče resnice, v iskanju neskončne božje ljubezni, ki nas odvezuje vseh sužnosti.«¹²

Čut za božje otroštvo zato vodi k veliki notranji svobodi, h globokemu veselju in vedremu optimizmu upanja: *spe gaudentes* (Rim 12,12). Zavedanje, da smo božji otroci, nas vodi tudi k temu, da ljubimo svet, ki je iz rok našega Očeta Boga izšel kot dober, in da se z življenjem soočamo v jasni zavesti, da je mogoče delati dobro, premagati greh ter svet privedi k Bogu. Papež Frančišek je to izrazil ob pogledu na našo Mater: »Od Marije, milosti polne, se učimo tega, da je krščanska svoboda nekaj več kot preprosta osvoboditev od greha. To je svoboda, ki nam omogoča videti zemeljsko stvarnost v novi duhovni luči, svoboda, s katero lahko ljubimo Boga in brate s čistim srcem ter živimo v radostnem upanju na prihod Kristusovega kraljestva.«¹³

Svoboda duha

5. Ravnati svobodno, brez kakršnekoli prisile, je značilno za človeško dostojanstvo, še več, za dostojanstvo božjih hčera in sinov. Istočasno je potrebno »okrepiti ljubezen do svobode, ki ni samovoljna, temveč resnično človeška zaradi prepoznavanja dobrega, ki je pred njo;«¹⁴ do svobode, ki je spravljen z Bogom.

Zaradi tega bi se želel zadržati ob premišljevanju o pomembnosti *svobode duha*. Ne mislim na dvoumni pomen, ki se včasih daje temu izrazu: na ravnanje v smeri osebnih kapric in odpor do kakršnihkoli pravil. V resnici je svoboda vseh človeških bitij fizično omejena z naravnimi dolžnostmi in sprejetimi obveznostmi (družinskimi, poklicnimi, državljanskimi idr.). Kljub temu pa lahko v vsem delujemo svobodno, če to počnemo iz ljubezni: »*Dilige et quod vis fac* — ljubi in delaj, kar hočeš.«¹⁵ Resnična svoboda duha je ta običajna zmožnost in drža, da delamo iz ljubezni, še zlasti pri prizadevanju, da bi sledili temu, kar Bog v vsakem trenutku pričakuje od vsakega posameznika.

»Me ljubiš?« (Jn 21,17); krščansko življenje je svoboden odgovor na to Gospodovo vprašanje, poln iniciativnosti in pripravljenosti. Zato ni »nič napačnejšega kakor postavljati svobodo v nasprotje z izročitvijo, saj izročitev nastopi kot posledica svobode. Poglejte, kadar se mati iz ljubezni žrtvuje za svoje otroke, se je odločila: in glede na mero njene ljubezni se bo tako izražala njena svoboda. Če je ta ljubezen

¹¹ Prim. Sv. Avguštin, *Izpovedi*, III, 6, 11.

¹² *Božji prijatelji*, št. 27.

¹³ Frančišek, Homilija, 15. 8. 2014.

¹⁴ Benedikt XVI., Okr. *Caritas in veritate*, 29. 6. 2009, št. 68.

¹⁵ Sv. Avguštin, *In Epist. Ioan. ad Parthos*, VII, 8.

velika, postane svoboda rodovitna, in dobrobit otrok izhaja iz te blagoslovljene svobode, ki zahteva izročitev, iz te blagoslovljene izročitve, ki je prav svoboda.«¹⁶

S tem obzorjem pred očmi se razume, da spodbujati svobodo vsakega človeka ne pomeni zmanjšati zahtevnosti. Kolikor bolj smo svobodni, bolj lahko ljubimo. Ljubezen pa je zahtevna: »Vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane« (1 Kor 13,7). Rasti v ljubezni obenem pomeni rasti v svobodi, biti svobodnejši. Z besedami sv. Tomaža Akvinskega: »*Quanto aliquis plus habet de caritate, plus habet de libertate.*«¹⁷ Čim silnejša je naša ljubezen, tem svobodnejši smo. S svobodo duha delujemo tudi takrat, ko nimamo volje nečesa storiti ali ko nam je to še posebej težko, pa to storimo iz ljubezni, se pravi, ne zato, ker nam je všeč, ampak ker hočemo. »Čutiti se moramo božje otroke in živeti v želji, da bi izpolnjevali voljo našega Očeta. Delati tako, kot hoče Bog, zato ker se nam ljubi, kar je najbolj nadnaraven razlog.«¹⁸

6. Veselje ravno tako izraža svobodo duha. »Na človeški ravni,« nam pravi sv. Jožefmarija, »vam želim kot dediščino zapustiti ljubezen do svobode in dobro voljo.«¹⁹ Ti dve stvari se zdita zelo različni, vendar sta povezani, kajti zavedanje, da smo *svobodni za ljubezen*, nam daje v duši izkušati veselje in s tem dobro voljo: pogled na svet, ki nam onkraj naravnega omogoča videti pozitivno — in eventualno tudi zabavno — plat vseh stvari in okoliščin. Kot pravi papež Frančišek, On »je začetnik veselja, Stvarnik veselja. In to veselje v duhu nam daje resnično krščansko svobodo. Brez veselja kristjani ne moremo biti svobodni, ampak se spremenimo v sužnje lastne žalosti.«²⁰

To veselje je poklicano, da preplavi vse naše življenje. Bog hoče, da smo zadovoljni. Ko Jezus govori apostolom, pravi tudi nam: »da bo moje veselje v vas in da bo vaše veselje dopolnjeno« (Jn 15,11). Zato lahko z veseljem izpolnjujemo tudi dolžnosti, ki se nam morda zdijo neprijetne. Kot pravi sv. Jožefmarija, »ni dopustno misliti, da je mogoče z veseljem opravljati samo tisto delo, ki nam je všeč.«²¹ Z veseljem — ne brezvoljno — lahko storimo tisto, kar je težko, kar nam ni všeč, če to opravimo iz ljubezni in z ljubeznijo, in zatorej svobodno. V glasni molitvi je 28. aprila 1968 sv. Jožefmarija takole razlagal razsvetljenje, ki jih je prejel daljnega leta 1931: »Ti, Gospod, si mi dal razumeti, da imeti križ pomeni najti srečo, veselje. Razlog — sedaj to vidim jasneje kot kdajkoli — pa je ta: imeti križ pomeni poistovetiti se s Kristusom, pomeni biti Kristus, in zato biti božji sin.«²²

7. Celotna božja postava in vse, kar je božja volja za vsakega posameznika, ni postava, ki bi zatirala svobodo; nasprotno, to je *lex perfecta libertatis* (prim. Jak 1,25), popolna postava svobode, tako kot evangelij sam, ker je v celoti zaobsežena v postavi ljubezni in ne zgolj kot zunanja norma, ki ukazuje ljubiti, temveč hkrati kot notranja milost, ki daje moč za ljubezen. »*Pondus meum amor meus*«, moja gibalna sila je ljubezen moja, je dejal sv. Avguštín²³, pri čemer ni meril na očitno dejstvo, da je ljubiti včasih naporno, temveč na to, da je ljubezen, ki jo nosimo v srcu, tisto, kar nas žene, kar nas popelje vsepovsod. »*Eo feror*,

---

¹⁶ *Božji prijatelji*, št. 30.

¹⁷ Sv. Tomaž Akvinski, *In III Sent.*, d. 29, q. un., a. 8, q. 3 s.c. 1.

¹⁸ *Jezus prihaja mimo*, št. 17.

¹⁹ Sv. Jožefmarija, *Pismo 31. 5. 1954*, št. 22.

²⁰ Frančišek, Homilija, 31. 5. 2013.

²¹ Sv. Jožefmarija, *Pismo 29. 12. 1947*, št. 106.

²² Sv. Jožefmarija, zapiski z meditacije, 28. 4. 1963.

²³ Sv. Avguštín, *Izpovedi*, XIII, 9, 10.

quocumque feror«, ta me nosi, kamorkoli grem.²⁴ Naj vsak izmed nas premisli: katera je tista ljubezen, ki me vodi vsepovsod?

Kdor pusti, da božja Ljubezen prevzame njegovo srce, osebno izkusi, kako zelo drži, da si »svoboda in izročitev ne nasprotujeta, temveč se vzajemno podpirata. Svoboda se lahko izroči samo iz ljubezni; drugega načina ne vidim. To ni bolj ali manj posrečena besedna igra. V prostovoljni izročitvi, v vsakem trenutku tega predanega posvečanja svoboda prenavlja ljubezen in prenovitev pomeni biti nenehno mlad, velikodušen, zmožen velikih idealov in velikih žrtev.«²⁵ Pokorščina Bogu je tako ne samo svobodno, temveč tudi osvobajajoče dejanje.

»Jaz imam za jed hrano, ki je vi ne poznate,« pravi Jezus svojim učencem: »Moja hrana je, da uresničim voljo tistega, ki me je poslal, in dokončam njegovo delo« (Jn 4,32-34). Za Jezusa biti pokoren Očetu pomeni hrano: to mu daje moč. Tako tudi za nas: biti Jezusov učenec, kot je razložil sv. Janez Pavel II. pomeni »da *se oklepamo Jezusove osebe same*, delimo Jezusovo življenje in smo deležni Jezusove usode, da imamo delež pri njegovi svobodni in ljubeči pokorščini do Očetove volje.«²⁶

Benedikt XVI. premišljuje o tej tesni zvezi med svobodo in izročitvijo: »V svoji pokorščini Očetu Jezus uresničuje svojo svobodo kot zavestno izbiro, ki jo spodbuja ljubezen. Kdo je svobodnejši od Njega, ki je Vsemogočni? Vendar svoje svobode ni udeleževal samovoljno ali oblastno. Živel jo je kot služenje. Na ta način je s smislom "napolnil" svobodo, ki bi drugače bila zgolj "prazna" možnost nekaj storiti ali ne storiti. Svoboda, tako kot človekovo življenje samo, pridobi smisel z ljubeznijo. (...) Zato krščanska svoboda niti najmanj ni arbitrarnost; je hoja za Kristusom v izročitvi samega sebe vse do žrtve na križu. To se lahko zdi protislovno, toda Gospod je doživel vrhunec svoje svobode na križu, kot vrhunec ljubezni. Ko so mu na Kalvariji klicali: "Če si Božji Sin, stopi s križa," je dokazal svojo svobodo kot Sin ravno s tem, da je ostal na tistem morišču in do konca izpolnil usmiljeno Očetovo voljo.«²⁷

»Zapeljal si me, Gospod, in dal sem se zapeljati. Premočan si bil zame in si zmagal« (Jer 20,7). Kakšna širina občutij je skrita v tej molitvi preroka Jeremija! Doumeti lastno poklicanost kot božji dar — in ne kot preprost niz obveznosti —, celo, kadar trpimo, je ravno tako izraz svobode duha. Kako osvobajajoče je zavedanje, da nas ima Bog rad takšne, kakršni smo, in nas v prvi vrsti kliče, naj mu dovolimo, da nas ljubi.

8. Svoboda duha tudi pomeni, da se ne vežemo z obveznostmi, ki ne obstajajo; da se znamo odpovedati in prilagodljivo spremeniti številne podrobnosti v življenju, ki so odvisne od naše svobodne osebne pobude. Kot nam je že pred dvajsetimi leti pisal g. Javier, »vsekakor obstajajo dejanja po dolžnosti in druga, ki glede na njihovo težo niso takšna; vendar si moramo tako v enih kot v drugih svobodno in odgovorno prizadevati za izpolnjevanje najvišje zapovedi ljubezni do Boga; tako smo svobodni in pokorni istočasno in v vsakem trenutku.«²⁸

V Delu moramo vedno ohranjati vzdušje zaupanja in svobode, ki omogoča, da tistemu, ki je za to pristojen, pokažemo, kaj nas skrbi, da povemo, česa ne razumemo ali kaj bi bilo treba izboljšati. To ozračje zaupanja se obenem hrani z zvestobo in potrpežljivostjo, da vedro in dobre volje prenašamo človeške

---

²⁴ *Prav tam.*

²⁵ *Božji prijatelji*, št. 31.

²⁶ Sv. Janez Pavel II., Okr. *Veritatis splendor*, 6. 8. 1993, št. 19.

²⁷ Benedikt XVI., Govor pri angelovem češčenju, 1. 7. 2007.

²⁸ Javier Echevarría, Pastirsko pismo, 14. 2. 1997, št. 15.

omejitve, nevšečne situacije itd. To je drža dobrega otroka, ki pri udejanjanju svoje svobode ščiti dobrine, višje od njegovega lastnega stališča, četudi je prepričan, da ima prav: dobrine, kot sta edinost in mir v družini, ki sta nekaj neprecenljivega. Nasprotno pa, »kadar nas naše ideje ločujejo od drugih, kadar zaradi njih prelomimo občestvo, edinost z našimi brati, je to jasen znak, da ne delamo po božjem duhu.«²⁹

9. Čeprav nam določene okoliščine včasih lahko povzročajo trpljenje, jih Bog pogosto uporablja za naše poistovetenje z Jezusom. Kot pravi Pismo Hebrejcem, se je On »iz tega, kar je pretrpel, naučil poslušnosti« (Heb 5,8) in tako prinesel »vsem, ki so mu poslušni, izvir večnega odrešenja« (Heb 5,9); prinesel nam je svobodo božjih otrok. Sprejemanje človeških omejitev, ki jih vsi imamo, pri čemer se jih trudimo, kolikor mogoče, preseči, je ravno tako izraz in vir svobode duha. Pomislite pa, kot nasprotje tega, na žalostno držo starejšega sina iz prilike (Lk 15,25-30): kako svojemu očetu očita toliko stvari, ki jih je z grenkobo hranil v svoji duši, in kako se tudi ni zmožen pridružiti družinskemu veselju. Njegova svoboda je postala majhna in sebična, nezmožna ljubiti in razumeti, da je »vse, kar je moje, tvoje« (Lk 15,31). Živel je doma, a ni bil svoboden, ker je bilo njegovo srce drugje.

Kako čudovita pa je, prav nasprotno, zgodba o Moabki Ruti, v kateri svoboda in izročitev poženeta korenine v globokem čutu za pripadnost družini. Ganljivo je videti, kako ta žena odgovori na vztrajno ponavljanje svoje tašče, ki jo je spodbujala, naj si svoje življenje uredi po svoje: »Ne sili me, naj te zapustim in odidem od tebe. Kamor pojdeš ti, pojdem jaz; kjer boš prenočevala ti, bom prenočevala jaz; tvoje ljudstvo bo moje ljudstvo in tvoj Bog bo moj Bog. Kjer boš ti umrla, bom umrla jaz in tam bom pokopana (Rut 1,16-17).

Na zadnje, v zrenju presvete Device Marije še jasneje vidimo, kako se svoboda razprostira v zvesti izročitvi. »Razmišljajte sedaj o tistem izrednem trenutku, v katerem je nadangel Gabriel sveti Mariji oznanil načrt Najvišjega. Naša Mati posluša in vpraša, da bi bolje razumela, kar jo prosi Gospod; potem pa dá trden odgovor: *Fiat* (Lk 1,38) — zgodi se mi po tvoji besedi! Ta odgovor je sad najboljše svobode: svobode odločitve za Boga.«³⁰

Vzgajati in voditi svobodne ljudi

10. Pri izobraževanju igra pomembno vlogo osebno duhovno vodstvo, ki se mora vedno odvijati v vzdušju svobode in biti usmerjeno k oblikovanju ljudi, ki se bodo čutili »svobodni kot ptice«.³¹ V tem smislu piše sv. Jožefmarija glede tistih, ki so prejemniki osebnih pogovorov svojih bratov ali sester, da »avtoriteta duhovnega vodja ni oblast. Pustite dušam vedno veliko svobode duha. Pomislite na to, kar sem vam tolikokrat povedal: *ker se mi tako ljubi*, to se mi zdi najbolj nadnaraven izmed vseh razlogov. Naloga duhovnega vodja je pomagati, da bi duša hotela — da *bi se ji ljubilo* — izpolniti božjo voljo. Ne ukazujte, ampak svetujte.«³² Z nasveti v duhovnem vodstvu se poskuša slediti delovanju Svetega Duha v vsaki duši in ji pomagati, da zavzame svoje mesto pred Bogom in glede svojih dolžnosti, z osebno svobodo in

---

²⁹ Jezus prihaja mimo, št. 17.

³⁰ Božji prijatelji, št. 25.

³¹ Sv. Jožefmarija, Pismo 14. 9. 1951, št. 38.

³² Sv. Jožefmarija, Pismo 8. 8. 1956, št. 38.

odgovornostjo, kajti »pri ustvarjanju duš se Bog ne ponavlja. Vsakdo je tak, kakršen je, in z vsakomer je treba ravnati tako, kot ga je Bog ustvaril, in tako kot ga Bog vodi.«³³

Nasvetu se običajno lahko pridružila ljubezniva spodbuda, ki olajša prepričanost, da se vedno *splača* potruditi za to, da smo zvesti zaradi ljubezni, svobodno. Pri duhovnem vodstvu se lahko včasih — jasno, a vedno obzirno in z ljubeznijo — izreče tudi “ukazujoč nasvet”, ki spomni na obveznost do izpolnitve kake dolžnosti. Moč tega nasveta pa vseeno ne izhaja iz nasveta samega, temveč iz te dolžnosti. Če vlada zaupanje, je mogoče in tudi potrebno spregovoriti na ta način, in tisti, ki takšno opozorilo prejme, je zanj hvaležen, ker v tem dejanju prepozna srčnost in ljubezen starejšega brata.

11. Izobraževanje, ki ne zanemarija potrebe po zahtevnosti, v teku celotnega življenja v pomembni meri teži k *odpiranju obzorij*. Če pa bi se, nasprotno, omejili zgolj na to, da zahtevamo in da se od nas zahteva, bi lahko na zadnje videli le še tisto, česar ne uspemo storiti, svoje pomanjkljivosti in omejitve, ter bi pozabili na najpomembnejše: na božjo ljubezen do nas.

V tem okviru se spomnimo, kako nas je sv. Jožefmarija učil, da »smo v Delu veliki prijatelji svobode in takšni smo tudi v notranjem življenju: nismo priklenjeni na sheme ali na metode (...). Veliko samoodločanja je — in ga mora biti — celo v duhovnem življenju.«³⁴ Zato nas iskrenost v duhovnem vodstvu, ki nas nagiblje k svobodnemu odpiranju duše, da bi prejeli nasvet, vodi tudi k osebni pobudi, k temu, da z vso svobodo pokažemo na tisto, v čemer vidimo možna področja za naš notranji boj, da bi bili vedno bolj zedinjeni z Jezusom Kristusom.

Zato izobraževanje, ki vsem podaja istega duha, ne proizvede enoličnosti, temveč edinost. S slikovito prisposodbo je sv. Jožefmarija dejal, da je v Delu »mogoče hoditi po poti na mnogo načinov. Lahko gremo po desni, po levi, cikcak, peš, s konjem. Obstaja sto tisoč načinov za hojo po božji poti: glede na okoliščine bo vsakdo moral ubrati tak ali drugačen pristop, ker ga k temu zavezuje vest. Potrebno je edino to, da ne skrene s poti.«³⁵ Duh Dela se, tako kot evangelij, ne nalaga od zgoraj na naše bitje, temveč ga poživlja: je seme, ki mu je namenjeno rasti v zemlji vsakega posameznika.

12. Pri izobraževanju se je pomembno tudi izogibati pretiranemu iskanju gotovosti ali zaščitenosti, ki dušo krči, ki nas omejuje. »Kdor je srečal Kristusa, se ne more zapreti v svoje okolje: žalostna bi bila takšna zožitev! Odpreti se mora kakor pahljača, da bi dosegel vse duše.«³⁶ Kako pomembno je torej izobraziti se v potrebi po tem, da živimo brez strahu pred napakami, brez strahu pred nedoseganjem visoke ravni, brez strahu pred nenaklonjenim okoljem; in da z nadnaravnim pogledom — razumno in odločno — delujemo v svojem družbenem in strokovnem okolju. Ljubezen do svobode se zato kaže tudi v spontanosti in iniciativnosti v apostolatu, usklajeni s konkretnimi apostolskimi zadolžitvami. Pomembno je, da se vedno zelo zavedamo, da je »naš apostolat predvsem osebni apostolat.«³⁷ Isto velja glede spodbujanja apostolskih aktivnosti s strani direktorjev: »Nikdar vas nisem hotel vezati, nasprotno, prizadeval sem si, da bi nastopali zelo svobodno. Pri svoji apostolski dejavnosti morate biti iniciativni, znotraj širokih okvirov, določenih z

---

³³ *Prav tam.*

³⁴ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 29. 9. 1957, št. 70.

³⁵ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 2. 2. 1945, št. 19.

³⁶ Sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 193.

³⁷ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 2. 10. 1939, št. 10.

našim duhom, da bi — v vsakem kraju, v vsakem okolju, ob vsakem času — našli aktivnosti, ki najbolj ustrezajo okoliščinam.«³⁸

13. Še drug pomemben izraz ljubezni do svobode pride na plan pri pastoralnem vodenju, ki pritiče prelatu in njegovim vikarjem, ob pomoči njihovih pripadajočih svetov. Premišljajmo še enkrat s hvaležnostjo te besede svetega Jožefmarija: »Kot posledica tega duha svobode, temelji izobraževanje — in vodenje — v Delu na zaupanju (...). Z vodenjem na osnovi nezaupanja se ne doseže nič. Nasprotno pa je nekaj rodovitnega spoštljivo ukazovati in izobraževati duše, tako da se v njih razvija resnična in sveta svoboda božjih otrok, pri čemer se učijo upravljati z lastno svobodo. Izobraževati in voditi pomeni ljubiti.«³⁹

Spoštljivo ukazovati dušam v prvi vrsti pomeni obzirno spoštovati intimnost vsake vesti, brez da bi se pastoralno vodenje pomešalo z duhovnim vodstvom. Drugič, na podlagi tega spoštovanja je moč razlikovati ukaze od tega, kar so le primerne spodbude, nasveti ali predlogi. Na tretjem mestu — vendar ne manj pomembno — pa je vodenje s takšnim zaupanjem v druge, da je vedno, kolikor je le mogoče, prisotno mnenje dotičnih oseb. Ta drži tistih, ki so na vodstvenih položajih, njihova pripravljenost poslušati, čudovito priča o tem, da je Delo družina.

Imamo tudi hvaležnosti vredno izkušnjo popolne svobode, ki v Opus Dei vlada glede ekonomskih, političnih in teoloških vprašanj, ki so prepuščena prosti presoji. »V zadevah, ki niso povezane z vero, vsak misli in dela, kot želi, z največjo svobodo in osebno odgovornostjo. Pluralizem, ki na logičen in sociološki način izhaja iz tega dejstva, ne predstavlja za Delo nikakršnega problema: še več, ta pluralizem je izraz pravega duha.«⁴⁰ Ta pluralizem je treba ljubiti in spodbujati, četudi včasih raznolikost za koga morda lahko predstavlja napor. Kdor ljubi svobodo, zmore videti tisto, kar je pozitivnega in prijetnega v tem, kar drugi mislijo in delajo na teh obširnih področjih.

Kar zadeva način za izvajanje vodenja, je sv. Jožefmarija določil in vselej odločno opominjal na kolegialnost, ki je še en izraz tega duha svobode, ki prepaja življenje v Opus Dei: »Neštetokrat sem to ponovil in bom v teku svojega življenja ponovil še velikokrat, da v Delu, na vseh ravneh, zahtevam kolegialno vodenje: zato, da ne pride do tiranije. To je izraz razumnosti, kajti pri kolegialnem vodenju se zadeve lažje proučijo, se bolje popravljajo napake in se učinkoviteje izpopolnjujejo apostolske dejavnosti, ki že dobro delujejo.«⁴¹

Kolegialnost ni samo, niti na prvem mestu, metoda ali sistem delovanja za sprejemanje odločitev; predvsem je to duh, zakoreninjen v prepričanju, da imamo vsi možnost in potrebo po tem, da od drugih prejemo nove poglede, podatke itd., ki nam pomagajo mnenje izboljšati ali ga celo spremeniti. To istočasno s seboj prinaša ravno spoštovanje — še več, pozitivno spodbujanje — svobode drugih, da lahko brez kakršnekoli težave predstavijo svoja stališča.

---

³⁸ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 24. 10. 1942, št. 46.

³⁹ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 6. 5. 1945, št. 39.

⁴⁰ Sv. Jožefmarija, *Pogovori*, št. 98.

⁴¹ Sv. Jožefmarija, *Pismo* 24. 12. 1951, št. 5.

Spoštovanje in obramba svobode pri apostolatu

14. Apostolat izvira iz iskrene želje po tem, da bi drugim omogočili srečanje z Jezusom Kristusom ali večjo povezanost z Njim. »Naš pristop — do duš — je povzet takole, v teh apostolovih besedah, ki skoraj kričijo: *Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu!* (1 Kor 16,24); moja ljubezen je z vami vsemi v Kristusu Jezusu. Z ljubeznijo boste sejanci miru in veselja v svetu, ko ljubite in branite osebno svobodo duš, svobodo, ki jo Kristus spoštuje in nam jo je pridobil (prim. Gal 4,31).«⁴²

Ljubimo predvsem svobodo tistih, ki jim skušamo pomagati, da se približajo Gospodu, v apostolatu prijateljstva in zaupanja; sv. Jožefmarija nas vabi, naj ga vršimo s pričevanjem in z besedo. »Tudi pri apostolskem delovanju — še bolje: predvsem pri apostolskem delovanju — hočemo, da ne bi bilo niti najmanjšega sledu prisile. Bog hoče, da mu človek služi v svobodi, in zato ne bi bil apostolat pošten, če ne bi spoštoval *svobode vseh vesti*.«⁴³

Resnično prijateljstvo prinaša iskreno medsebojno ljubezen, ki je resnična zaščita obojestranske svobode in intimnosti. Apostolat se ne odvija kot nekakšen dodatek k prijateljstvu, kajti — kot sem že zapisal — »ne opravljamo apostolata, ampak smo apostoli!«⁴⁴; prijateljstvo samo je apostolat; prijateljstvo samo je dialog, pri katerem dajemo in prejemo luč; pri katerem se porajajo načrti v skupnem odkrivanju obzorij; pri katerem se veselimo dobrega in se podpiramo v težavah; pri katerem nam je lepo, ker Bog hoče, da smo zadovoljni.

15. Kot veste, je prozelitizem, pojmovan v svojem izvornem pomenu, nekaj pozitivnega in enakovrednega misijonski dejavnosti za širjenje evangelija.⁴⁵ Tako ga je vedno razumel sv. Jožefmarija, ne pa v negativnem pomenu, ki ga je ta termin začel pridobivati v zadnjem času. Ob vsem tem je treba imeti v mislih, da včasih besede, mimo tega, kar bi si mi želeli, pridobivajo drugačne konotacije, kot so jih izvorno imele. Zato glede na kontekst presočajte, kdaj je uporaba tega termina primerna, saj bi vaši sogovorniki včasih lahko razumeli nekaj drugačnega od tega, kar želite povedati.

Spoštovanje in obramba svobode vseh se pokaže tudi — in morda še na prav poseben način —, ko se določeni osebi postavi vprašanje o možnosti božjega klica v Delo. Gre za svobodo, da se posvetuje, s komerkoli želi, predvsem pa za popolno svobodo pri razločevanju možnega poklica in posledične odločitve. Ko sv. Jožefmarija pojasnjuje nek močan izraz v evangeljski priliki, tisti *compelle intrare* — prisili, naj vstopijo (Lk 14,23) —, pravi: »Ker je spoštovanje osebne svobode vsakega človeka ključna značilnost našega duha, ta *compelle intrare*, ki ga morate živeti v prozelitizmu ni nekakšen fizični sunek, temveč obilje luči, nauka; duhovna spodbuda vaše molitve in vašega dela, ki je pristno pričevanje o nauku; množina žrtev, ki jih znate darovati; nasmeh, ki vam pride na ustnice, ker ste božji otroci; otroštvo, ki vas navdaja z vedro srečo — četudi včasih ne manjka neprijetnosti v vašem življenju —, ki jo drugi vidijo in zavidajo. Dodajte vsemu temu še vašo prikupnost in vašo človeško simpatijo, pa bomo imeli vsebino izraza *compelle intrare*.«⁴⁶ Kako jasno na ta način postane, da Delo raste in mora vedno rasti v ozračju svobode, ko — z odločnostjo in preprostostjo — ljudem predoča bleščečo lepoto življenja z Bogom.

⁴² Sv. Jožefmarija, *Pismo 16. 7. 1933*, št. 3.

⁴³ Sv. Jožefmarija, *Pismo 9. 1. 1932*, št. 66.

⁴⁴ Pastirsko pismo, 14. 2. 2017, št. 9.

⁴⁵ Prim. Kongregacija za verski nauk, *Navodilo o nekaterih vidikih evangelizacije*, 3. 12. 2007, št. 12 in op. 49.

⁴⁶ Sv. Jožefmarija, *Pismo 24. 10. 1942*, št. 9.

* * *

16. *Veritas liberabit vos* (Jn 8,32). Vse obljube o osvoboditvi, ki se vrstijo v teku stoletij, so resnične v tolikšni meri, kolikor črpajo iz Resnice o Bogu in o človeku; iz Resnice, ki je Oseba: Jezus, Pot, Resnica in Življenje (prim. Jn 14,6). »Tudi danes, po dveh tisočletjih, stopa pred nas Kristus kot tisti, ki prinaša človeku svobodo, ki temelji na resnici, ki človeka rešuje vsega, kar to svobodo utesnjuje, manjša ali v korenini spodjeda, v človekovi duši, srcu in vesti.«⁴⁷

Bog nam je dal svobodo za vedno: ta dar ni nekaj začasnega, za udejanjanje samo v času tega življenja na zemlji. Svoboda, tako kot ljubezen, »nikoli ne mine« (1 Kor 13,8): nadaljuje se v nebesih. Naša pot do tja je ravno pot proti svobodi slave božjih otrok: *in libertatem gloriae filiorum Dei* (Rim 8,21). V nebesih svoboda ne samo, da ne bo izginila, ampak bo dosegla svojo polnost: v objemu božje Ljubezni. »V nebesih te čaka velika Ljubezen: brez prevar, brez zvijač; vsa ljubezen, vsa lepota, vsa veličina, vsa znanost ...! In brez naveličnosti: nasičevala te bo, brez da bi te zasitila.«⁴⁸ Če smo zvesti, bomo po božjem usmiljenju v nebesih v polnosti svobodni, zaradi polnosti ljubezni.

Z vso ljubeznijo vas blagoslavlja

vaš oče

Rim, 9. januar 2018, obletnica rojstva sv. Jožefmarija

Copyright © Prælatura Sanctæ Crucis et Operis Dei

(Kakršnokoli javno objavljajanje, delno ali v celoti, brez izrecnega pooblastila ni dovoljeno.)

(Pro manuscripto)

---

⁴⁷ Sv. Janez Pavel II., Okr. *Redemptor hominis*, 4. 3. 1979, št. 12.

⁴⁸ Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 995.